

OHJEET RUUTULOMAKKEEN TÄYTTÄMISEKSI

Lomakkeeseen lisättiin vuonna 2016 automaattisia tarkistuksia, jotka tarkistavat, ettei tarvittavia tietoja jää syöttämättä ja etteivät syötetyt tiedot ole ristiriidassa keskenään. Lomakkeen oikealle puolelle ilmestyy tekstejä, jotka ohjeistavat mahdollisista puuttuvista tiedoista ja ristiriidoista. Lisäksi lomakkeen solut, joista tarvittavia tietoja puuttuu tai joissa ristiriitoja esiintyy, värjäytyvät oransseiksi. Aikaisemmin käytössä ollut tapa syöttää jokainen numero omaan ”lokeroonsa” ei ole enää käytössä.

Ohjeita kohta kohdalta:

VUOSILUKU: kahdella numerolla, esim. 2016 = 16

RENGASTAJANUMERO: Kaikille ruutuvastaaville annetaan ”rengastajanumero” riippumatta siitä, ovatko he rengastajia vai eivät. Jos numeroa ei tiedetä, kohta jätetään tyhjäksi.

RUUDUN YHTENÄISKOORDINAATIT: Sarakkeelle 10 on esipainettu yhtenäiskoordinaatiston tunnus 3. Niinpä esim. yhtenäiskoordinaatistoruutu 667:39 tulee merkityksi lomakkeelle p: 667 ja i: 339.

PERUS-/OSARUUTU: Mikäli on kyse koko 10 km x 10 km perusruudun tiedoista (kuten yleensä on) merkitään sarakkeelle P. Erikoistapauksissa ruutulomake voidaan täyttää myös erityisen hyvin tutkittujen 5 km x 5 km osaruutujen osalta. Osaruutuja voi käyttää myös silloin kun suuri osa perusruudusta on esimerkiksi merta tai Suomen rajojen ulkopuolella. Osaruudet merkitään kirjaimilla A (yhteinen kulma 10 km² ruudun kanssa vasen alakulma), B (vasen ylä), C (oikea ala) tai D (oikea ylä).

RUUDUN MAASTOTYYPIT NELIÖKILOMETREINÄ (km²): Pyritään karkeasti arvioimaan maastotyyppit neliökilometrin tarkkuudella. Peruskartoissa on 1 km x 1 km ruudutus, mikä helpottaa arviointia. Huom! Sarakkeet ”vesistöä” ja ”maapinta-alaa” tekevät yhteensä aina 100 km² (osaruuduissa 25 km²) lukuun ottamatta niitä ruutuja, joista osa jää valtakunnan rajojen ulkopuolelle! Näistä arvioidaan ja tutkitaan vain Suomen puoleiset pinta-alat. ACCGEN-kuusikko” tarkoittaa vankkarunkoista ja vanhaa ”hakkuukypsää” kliimaksikuusikkoa, joka on mm. kanahaukan mieluista pesimäympäristöä.

MAASTOTYYPPIEN LUOKITTELU: Mikäli pinta-alojen arvioinnissa on huomioitu maastossa liikkumisen yhteydessä havaitut uudet avohakkuut, taajamien rakentamiset jne., ruutuun merkitään 1. Mikäli arviointi on suoritettu pelkästään kartan perusteella, ruutuun merkitään 2.

KULUVANA VUONNA TUTKIMATTA JÄÄNEIDEN MAASTOTYYPPIEN OSUUDET NELIÖKILOMETREINÄ (km²): Tutkimuksen periaatteena ja onnistumisen edellytyksenä on, että koko ruutu tutkitaan joka vuosi. Jotta vajaasti tutkittujen ruutujen tulokset eivät menisi kokonaan hukkaan, voidaan tässä ilmoittaa tutkimattomien alueiden pinta-alat.

HENKILÖITÄ: Ilmoitetaan ruudun tutkimiseen osallistuneiden henkilöiden lukumäärä.

TYÖMÄÄRÄ HENKILÖTYÖTUNTEINA: Retkitunneista pyritään pitämään kirjaa. Jos tarkkoja tuntimääriä ei tiedetä, ne arvioidaan. Huom! Pöllösarakkeilla kysytään yöaikaan ja hämärissä retkeilytunteja.

AIEMPI TIETÄMYS (tutkimusruudun haukoista ja pöllöistä):

0 = olematon; ei ainuttakaan pesää tiedossa aiemmilta vuosilta

1 = vähäinen; jokunen hajapesä tiedossa aiemmilta vuosilta

2 = kohtalainen; useita pesiä tiedossa aiemmilta vuosilta

3 = hyvä; käytännössä ”kaikki” ruudun pesät tiedossa jo aiemmilta vuosilta

SEURANNAN KOHTEET: Pyritään ilmoittamaan kaikki petolinnut (sekä päiväpetolinnut että pöllöt). Jotta tässäkin suhteessa vajaan tutkittujen ruutujen tulokset eivät menisi kokonaan hukkaan, voidaan ilmoittaa tulokset seuraavasti (jos kaikki petolinnut ilmoitettu, sarake jätetään tyhjäksi):

H = ilmoitettu vain päiväpetolinnut (haukat)

P = ilmoitettu vain pöllöt

X = ilmoitettu vain tietty laji/tietyt lajit (tarkempi selvitys LISÄTIETOIHIIN, katso alla.)

TÄYTETÄÄN LOMAKE KAIKKIEN NIIDEN LAJIEN OSALTA, JOISTA TIEDETTÄÄN, ETTÄ NE VARMASTI PESIVÄT TAI VARMASTI EIVÄT PESI RUUDUSSA.

LÖYDETTYJÄ PESIÄ – VARMASTI MUNITTU: Tässä ilmoitetaan löydettyjen munapesien, poikaspesien ja lentopoikaspesien yhteismäärä. Jotkut lajit saattavat munia uuden pesyeen, jos edellinen pian muninnan jälkeen tuhoutuu. Kultakin parilta huomioidaan tässä vain yksi pesye. Jokaisesta asutusta pesästä täytetään lisäksi erillinen PESÄILMOITUS.

LÖYDETTYJÄ PESIÄ – ASUTTU, EI MUNITTU: Tässä ilmoitetaan ns. ”koristeltujen” pesien lukumäärät, joihin ei todennäköisesti ole lainkaan munittu ja jotka ovat eri reviirillä kuin ne, joihin on munittu. *Falco*-lajeilla ja pöllöillä koristeluksi katsotaan pesäkuopan kaavinta. Jokaisesta asutusta pesästä täytetään lisäksi erillinen PESÄILMOITUS.

LENTOPOIKUEITA, EI PESÄLÖYTYÄ: Tähän niiden ruudussa tavattujen lentopoikueiden lukumäärä, jotka voidaan varmasti olettaa ruudussa syntyneiksi, mutta joiden pesiä ei löydetty.

ASUTTUJA REVIIREJÄ YHTEENSÄ – MINIMI: Ilmoitetaan laskemalla yhteen kolme edellistä kohtaa ja lisäämällä siihen ruudussa varmasti todettujen asuttujen reviirien määrä, joilta asuttua pesää tai poikuetta ei ole löytynyt (soidinhuuileva pöllö, pitkin kevättä kisaileva haukkapari jne.). Lukumäärä ilmoitetaan aina numeerisesti.

ASUTTUJA REVIIREJÄ YHTEENSÄ – MAKSIMI: Ilmoitetaan edellisen kohdan lukumäärä lisättynä perusteltavissa olevalla määrällä toistaiseksi löytymättömiä mutta ruudusta ehkä löydettävissä olevia pareja tai reviireitä (esim. lajin elinympäristöä on ruudussa enemmänkin, mutta sitä ei ehditty tutkia; arvioidaan, montako reviiriä tälle alueelle mahtuisi). Tässä kohdassa voidaan myös ilmoittaa laji, jonka pesää tai reviiriä ei ole kuluvana vuonna lainkaan löytynyt, mutta jonka voidaan perustellusti olettaa asuvan ruudussa (esim. tavattu aiempina vuosina säännöllisesti pesimäaikaan). Jos reviirien maksimimäärästä ei ole mitään käsitystä, voidaan merkitä + tai ++. Jos laji ei varmasti pesi ruudussa, merkintä on - tai --. Muutoin lukumäärä pyritään aina arvioimaan, karkeakin arvio on aina parempi kuin tyhjä sarake.

MUNAPESIÄ, JOIDEN LOPPUTULOS ON TIEDOSSA: Tässä ilmoitetaan niiden pesien lukumäärä, joihin on varmasti munittu ja joiden tarkka poikasmäärä on tiedossa. Myös tuhoutuneet munapesät lasketaan: lopputulos eli poikasmäärä niiden osalta on nolla.

ISOJA POIKASIA YHTEENSÄ: Tässä ilmoitetaan edellisen kohdan munapesissä varttuneiden isojen (rengastusikäisten) poikasten yhteismäärä. Kuolleita poikasia ei lasketa lukuun. (Luku voi olla myös 0, jos kaikki muna- tai poikaspesät ovat tuhoutuneet!)

TIEDOSSA OLEVAT PÖNTÖT JA TEKOPESÄT: Ilmoitetaan sen lajin kohdalla, jolle ne on ensisijaisesti tarkoitettu (tai joka pesii), kuitenkin siten, että risupesät ilmoitetaan päiväpetolintujen sarakeissa (lapinpöllölle tarkoitettut isot risupesät sarakeessa ACCGEN, ja pienet risupesät vaikka sarvipöllö tai tuulihaukka pesisi, sarakeessa FALSUB tai FALCOL), pöntöt ja pesälaatikot pöllöjen sarakeissa paitsi tuulihaukan avopöntöt, jotka ilmoitetaan sarakeessa FALTIN, vaikka sarvipöllö pesisi. Koskelon- ja telkänpöntöt ilmoitetaan pöllöpönttöinä.

SEURANTATEHO: Ilmoitetaan seuranta-aktiivisuus erikseen kunkin ilmoitettavan lajin osalta:

A: kaikkien tiedossa olevien pesäpaikkojen lisäksi tarkastettu käytännöllisesti katsoen kaikki potentiaaliset lajille soveltuvat pesäpaikat (tai: havainnointiteho kasvanut selvästi aiemmista vuosista).

B: tarkastettu kaikki tiedossa olevat pesäpaikat sekä joitakin mahdollisia uusia paikkoja (tai: havainnointiteho kasvanut hieman verrattuna aiempiin vuosiin).

C: tarkastettu kaikki tiedossa olevat pesäpaikat (tai: havainnointiteho pysynyt kutakuinkin vakiona).

D: joitakin tiedossa olevia pesäpaikkoja jäänyt tarkastamatta (tai: havainnointiteho hieman laskenut).

E: pesäpaikkojen tarkastus on perustunut satunnaisiin pesälöytöihin (tai: havainnointiteho selvästi laskenut).